

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Susanna Tamaro
LA TIGRE E L'ACROBATA

Copyright © 2016 by Susanna Tamaro
Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03649-7

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Suzana Tamaro

TIGRICA *i* AKROBATA

Prevela Jelica Petković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

*Da, ova svetlost koja sa nebeskog svoda
Sija na sve, sija na najudaljenije svetove,
Da, ta svetlost je ista ona koja sija u srcu svakog čoveka.*

ČANDOGJA UPANIŠADE, III.13.7

TRAČAK SVETLOSTI

Tigrica je došla na svet u jednoj jazbini: tepih od lišća i snažan miris šume pomešan sa oporim mirisom majke bili su njena dobrodošlica na zemlju.

Tigrica nije poput Sandokanovog tigra niti poput Šir Kana, nepoznate su joj vazdušaste magle tropskih predela, kao i karakteristična vlaga takvih oblasti. Rođena je oko granica krajnjeg Istoka, između zavejanih šuma i tajge, tamo gde od početka vremena izlazi sunce.

Njena majka ima dugu i gustu dlaku, izuzetno duge brkove i telo meko i toplo. Strah ne postoji sve dok je njen duboki i ujednačeni dah u blizini.

Prvih dana, Tigrica nije radila ništa drugo osim što je sisala šćućurena ispod velikog pulsirajućeg stomaka. Pored nje je još neko ko srče mleko i pored koga noću priljubljena spava.

Zatim se, jednog jutra, kad se probudila, desila jedna neverovatna stvar. U tami koja ju je okruživala od rođenja, pojavi se tračak svetlosti. Slabašno, nesigurno, pa ipak dovoljno da shvati da osim unutra, postoji nešto i napolju. I da je ono napolju sačinjeno od senki, od svetlih i tamnih obrisa.

Nešto je napolju, i pomera se.

Za prilično kratko vreme, obrisi su poprimili oblike, a oblici se preobrazili u lice. Lice njene Majke koja je liže, okrećući je svojim grubim jezikom.

„Gde sam?“, bilo je prvo pitanje koje je postavila Mala Tigrica.

„U našoj jazbini“, odgovori Majka.

„A gde sam bila pre?“

„U mom stomaku, zajedno sa tvojim bratom.“

U jazbini su sve stvari bile prepoznatljive i jasne. Debla palih stabala koja su činila krov, mekani tepih od lišća rasprostrt ispod stomaka, svetlost koja prolazi kroz iščupano korenje. Dok su lišće i debla uvek bili tu, svetlost je radila šta ona hoće. Ponekad je bila tu, a ponekad je jednostavno nestajala.

„Zašto to radi?“, upita Majku.

„Zato što postoji vreme za sunce i vreme za zvezde.“

„Je li i sunce neki tigar?“

Majka se malo zamisli. „Da“, odgovori zatim, „zato što je sunce kralj neba.“

„Znači i mi smo kraljevi?“, upita Mala Tigrica.

„Da, mi smo kraljevi i kraljice. Sunce vlada na nebu, a mi vladamo u tajgi.“

„I onda?“, u priču se uključi i Tigrić.

„Svi nas se boje, ali mi se ne bojimo nikoga.“

Treća stvar koju je Mala Tigrica otkrila bio je sluh. Jednog jutra, dok se sunce probijalo kroz korenje, pažnju joj behu privukli prekrasni zvukovi.

Da bi shvatila odakle dolaze, uspravi se na šape, nesigurno prilazeći mestu odakle je dolazila svetlost. Skoro da je bila stigla do izlaza kad majčino impozantno telo iznenada prepreči izlaz.

„Zašto nisi unutra sa svojim bratom?“, rikne na malenu, zgrabi je za vrat i vrati u jazbinu. „Bez mene se ne izlazi!“

Potištena, Mala Tigrica ode da se sklopča među lišće.

Od tada nije prošlo mnogo dana kada Majka odluči da je konačno došao čas da izvede svoje mladunce. Tog jutra je srce Male Tigrice snažno lupalo. Konačno će videti, konačno će saznati!

Kretali su se u koloni, na čelu je bila Majka, za njom brat i na kraju ona. „Nikad se ne udaljavajte od mog repa!“, zagrme Majka pre nego napustiše jazbinu.

Tako i učiniše.

Sunce je sijalo visoko na nebu i skoro povređivalo oči tigrića ne naviknute na svetlost. Pažljivo su napredovali, žmirkajući. Bio je predivan prolećni dan, na najvišim granama drveća pojavili su se pupoljci, a u podnožju stabala promolilo se prvo cveće. Tlo pod šapama bilo je meko i vlažno, ptice su pevale iznad njihovih glava dok su sitne životinje nestajale u trku.

U jednom trenutku, isprva daleko, a zatim sve bliže, podiže se jeziva buka. Nesigurni, dvoje mladunaca se zaustaviše. Napetog repa, njušili su da odgonetnu vazduh.

„To je reka“, reče im Majka, okrećući se. „Uskoro ćete je videti.“

U stvari, samo malo dalje odatle, pojavi se ogromno svetlucavo prostranstvo u stalnom pokretu, u kojem su se sjajne bele ploče sudarale sa velikim stablima proizvodeći ogromnu buku koja ih je malopre tako uplašila.

„Uvek postoji neka reka u vašem kraljevstvu!“, reče Majka. „Mi tigrovi imamo potrebu da pijemo mnogo vode. Zapamtite to!“

Dok su se tigrići stidljivo približavali da piju, Majka nastavi: „Gledajte, reka je sačinjena od vode, ali kada su zvezde na nebu mnogo duže nego sunce, voda se menja i postaje jedna tvrda površina koja se zove led. Led ne može da se pije i može da postane vaš neprijatelj.“

„Ne plaši se nas?“, upita Tigrić.

„Ne možemo da ga pojedemo“, smireno odgovori Majka.

„Ali ni on ne može da pojede nas!“

Tigrica i akrobata

„Može da te povredi i bez usta. Ako hodaš po njemu i on se polomi, upadaš u vodu koja je pod njim. Ako ne naiđe neko stablo da se uhvatiš za njega, teško je, veoma teško da izađeš iz njegovih stega.“

PRATITI TRAGOVE

Dan nakon njihovog prvog izlaska, Majka im donese zeca da ga rastrgnu u jazbini. „Poććete sa lovom ovakvog plena“, reće dok je stavljala pred njih prvo meso, „zatim ćete preći na lisice, jelene, na sve veći plen.“

Zbog promene ishrane sa svakim su danom bili snažniji i sigurnijeg koraka, zbog čega su mogli da prošire granice svojih istraživanja. Reka je bila dobro mesto za lov.

„Sve što hoda pre ili kasnije ožedni“, objasnila im je Majka. „Što znači da je dovoljno da ostanete skriveni i da čekate. Skok i iznenađenje su naše veštine.“

Tu na obalama između reke i šuma breze, Majka ih je naučila da prepoznaju različite mirise. Miris miša, zeca, miris hermelina,

lisice, jazavca, vepa. Sve što trči ima svoj miris, a sve što ima miris može da se jede.

Naučila ih je, takođe, da vreme nije uvek isto. Postoji period kada su dani veoma dugi, a postoji i period – veoma dug – u kojem dani postaju kratki. Ako je dan kratak, noć je duga. A kada je noć duga, sneg i led spuste se na zemlju. Sneg menja sve. Menja lov i način na koji se prate tragovi, samim tim i povratak u jazbinu biva drugačiji.

„Pratiti tragove i nikad ih ne ostavljati: to je tajna naše vrste. Kada se tigar kreće, niko ne sme da otkrije njegov pravac. Lako je kada nema snega, ali kada sneg padne, sve je mnogo teže. Niko ne sme da otkrije gde je vaša jazbina.“

„Zašto?“, upita Tigrić.

„Zato što u jzbinu čuvate najvredniju stvar.“

„Šta?“, požuri da upita Mala Tigrica.

„Sebe“, odgovori Majka, pomazivši ih njuškom.

Mi smo kraljevi i kraljice, čega mi treba da se plašimo?, želela je da pita Mala Tigrica, ali joj pitanje ostade u grlu.

Bejaše pravi snežni dan kad su se suočili sa svojim prvim lovom. Majka se sakri iza jednog velikog stabla i posla ih same u tajgu, u lov. Mala Tigrica bejaše mnogo bolja od brata, i ubrzo se pojavi

sa zecom u ustima. Bilo je lako, zabavno, a meso je bilo mnogo ukusnije od onoga što im je donosila Majka.

Narednih dana, Majka poče da odlazi, ostavljajući ih same u jazbini. „Ne izlazite!“, bilo je svaki put isto odlučno naređenje. Bejaše odsutna jedan, dva, tri dana. Dosađujući se u ovom zatočeništvu, Mala Tigrica poče da preispituje Majčino naređenje. Zašto ne smemo da izlazimo? Ako smo stvarno kraljevi i kraljice, čega bi trebalo da se bojimo? Neprijatelj led nam je već poznat. Da li postoje još neki neprijatelji?

Tigrić je stalno želeo da se igra, ali ona nije imala volje za tim. Mučila ju je nostalgija za svim onim što se dešava na svetlosti sunca.

Majčin povratak uvek je bio praznik. Pojavila bi se u jazbini noseći u ustima krupan plen, koji bi posle svi zajedno odvukli blizu reke. Prvi put, tigrići su bili zapanjeni pred tako velikom životinjom. Zeca ili miša bilo je lako pojesti, ali ovog ogromnog jelena?

Od kog dela bi trebalo početi?

Majka ih onda nežno gurnu ka zadnjim nogama. „Odavde, zatim idete napred sve dok ne budete siti.“ Sve troje jeli su u tišini, jedno pored drugog, prilično dugo. S vremena na vreme odvajali su se od lešine da bi išli da se napiju na reci.

Na okolnom drveću, gavrani su glasno graktali.

„Zašto to rade?“, upita Mala Tigrica, dižući pogled ka njima.

„Zato što su gladni.“

„I kada će jesti?“

„Kada im mi dozvolimo.“

Pojedini plen, onaj najmanji, uspevali su da pojedu u vremenu između zore i sumraka, dok ostali – losovi i velike košute – još uvek nisu bili oglodani kada bi pao mrak. Tako majka i mladunci pokriše lešinu granama i lišćem i nakon toga, umesto da se vrate u jazbinu, legoše tu da bi nadgledali svoj obrok. Osim gavranima, naime, ubrzo naučiše da je Tajga naseljena životinjama koje se hrane ulovom drugih.

Jednog sunčanog dana, dok su komadali ono što je ostalo od losa, na čistini se pojavi jedan mužjak tigar. Sve troje podigoše njuške sa raskomadane životinje. Umesto da odmah skoči na njega, Majka krenu ka njemu uspravnog repa, prislonivši svoju njušku o njegovu.

„Pozdravite svog Oca“, reče zatim svojoj deci.

Mala Tigrica i Tigrić, pomalo uplašeni, potrčaše da protrljaju svoje njuške o njegovu.

Otac se zadržao kod njih tri dana, sve dok od losa nije ostala ni trunka mesa. Noću su ležali jedno pored drugog, lagano pomerajući repove, usredsređeni na slušanje Velikog Daha Šume.

Otac se diže pri prvoj svetlosti zore i sa plamtećim očima im reče: „Zapamtite! Ako budete pravi tigrovi, svet će biti pod vašim nogama, ali ako, samo i na momenat, dozvolite da vas neki drugi Duh zaposedne, svet će to приметiti i pretvoriti vas u ruglo.“

Čiji Duh, kakav Duh?, htela je da pita Mala Tigrica, a zatim i Šta je to ruglo? Ali ne beše vremena jer Otac, nakon što je protrljao svoju njušku o njihovu, ponovo nestade u tišini Tajge.

POZVAĆE VAS JEDAN GLAS

Mala Tigrica i Tigrić bili su skoro odrasli.

Još uvek nisu bili veliki kao Majka, ali nisu više izgledali ni kao mladunci. Kada su sve troje spavali u jazbini, između šapa i repova nije bilo prostora ni za šta drugo.

Tokom preduge zime u Tajgi nastavljena je njihova obuka. Učili su da bešumno hodaju po raznim vrstama tla. Bilo da je u pitanju led, blato ili teren prekriven lišćem i granjem, svaki korak mora biti napravljen u apsolutnoj tišini. Njušili su vazduh i tumačili sve njegove poruke. Slušali su vetar i znali da prepoznaju njegove nevidljive reči. Učili su da skaču. „Što dalje, što moćnije!“, neumorno je ponavljala Majka. Prikrasti se iza leđa, skočiti na plen, preklati vrat u samo jednom potezu.

Bio je to naporan posao za svakog tigra.

Jedne večeri, vraćajući se u jazbinu, nakon što su stresli sneg sa krzna, Mala Tigrica upita Majku: „Do kada ću biti mala? Naši repovi su skoro iste dužine?“

Majka se nasmeši onako kako tigrovi znaju da se smeše, iz dubine svog srca. Čak je i ona, mnogo leta ranije, postavila to isto pitanje svojoj majci.

„Bićete mali sve dok budete ostali sa mnom.“

„A do kada ćemo biti sa tobom?“, upita Tigrić.

„Sve dok vas Tajga ne pozove.“

„Ali mi smo već u Tajgi!“, pobuni se Mala Tigrica.

„Ali kraljevstvo u kojem živite je moje. Jednog dana ćete ga napustiti da biste osvojili svoje kraljevstvo.“

„Meni je ovde sasvim dobro!“, reče Mala Tigrica.

„Osvanuće dan kada to više nećeš misliti.“

„A kako ćemo to znati?“

„Jednog jutra pozvaće vas glas.“

„I onda?“

„Onda ćete početi da trčite. I nastavćete da trčite a da se nikad ne osvrnete unazad.“

„Nećemo se nikada više videti?“, upita Tigrić.

„Dosta sada, tišina!“, prekide ih Majka smeštajući glavu na prednje šape, osećajući kako joj se oči sklapaju od umora. „Vi-dećemo se ponovo u Tajgi na nebu“, prošaputa zatim, pre nego što utonu u san.